

*załącznik do Uchwały nr 2/2024
Rady Naukowej Instytutu Historycznego
z dnia 29 lutego 2024 r.*

Sprawozdanie z realizacji
Strategii Rozwoju Instytutu Historycznego
Uniwersytetu Szczecińskiego
w roku 2023

dr hab. Agnieszka Szudarek, prof. US
Dyrektorka Instytutu Historycznego Uniwersytetu Szczecińskiego

Strategia Instytutu Historycznego na lata 2021–2024 zaakceptowana przez komisję konkursową powołaną na mocy Postanowienia Nr 05/2020 Rektora Uniwersytetu Szczecińskiego z dnia 4 listopada 2020 r. w sprawie objęcia funkcji i zatrudnienia na stanowisku Dyrektora Instytutu Historycznego na kadencję rozpoczynającą się z dniem 1 stycznia 2021 r. odnosi się – zgodnie z zapisami Statutu Uniwersytetu Szczecińskiego – do celów określonych w Strategii Rozwoju Uniwersytetu Szczecińskiego (załącznik do uchwały nr 116/2019 Senatu Uniwersytetu Szczecińskiego z dnia 26 września 2019 r.) z uwzględnieniem misji, specyfiki i potrzeb dyscypliny historia.

Głównym celem Strategii Instytutu Historycznego na lata 2021–2024 było osiągnięcie przez dyscyplinę historia w ewaluacji działalności naukowej za lata 2017-2021 co najmniej kategorii naukowej B+. Cel ten został osiągnięty na wyższym poziomie niż zakładano. Decyzją Ministra Edukacji i Nauki nr 21/103/2022-1 z dnia 21 lutego 2023 r. Uniwersytetowi Szczecińskiemu została przyznana w ewaluacji działalności naukowej za lata 2017-2021 w dyscyplinie historia kategoria naukowa A+. Tym samym Uniwersytet Szczeciński znalazł się w elitarnym gronie trzech jednostek akademickich ocenionych w tej dyscyplinie równie wysoko, tj. wraz z Uniwersytetem Warszawskim i Uniwersytetem Wrocławskim.

Strategia rozwoju Instytutu Historycznego w roku 2023 podobnie jak w latach 2021–2022, koncentrowała się wokół tych samych trzech głównych celów: I. Sprawność funkcjonowania, II. Silny ośrodek naukowy oraz III. Oddziaływanie na otoczenie. W jej realizację zaangażowany był cały zespół Dyrekcji Instytutu Historycznego, w którym od 1 stycznia 2023 r. zaszły zmiany personalne. Wraz z końcem roku 2022 swoją misję na stanowisku zastępcy dyrektora ds. ewaluacji zakończył dr hab. Dariusz Chojecki, prof. US. W jego miejsce został powołany dr hab. Pierre-Frédéric Weber, prof. US (bez przypisania zakresu kompetencji), dotychczasowy pełnomocnik dyrektora ds. współpracy międzynarodowej i promocji. Zmiana ta wiązała się z likwidacją funkcji pełnomocnika dyrektora. Zadania zastępcy dyrektora ds. kształcenia nadal realizował dr Tomasz Ślepowroński.

Ostateczne zamknięcie okresu ewaluacji i podjęcie intensywnych przygotowań do kolejnego oraz wyżej wymieniona zmiana na stanowisku zastępcy dyrektora spowodowały rozwiązanie powołanych w Instytucie Historycznym w roku 2021 zespołów organizacyjnych i

utworzenie nowych. Na mocy Zarządzenia nr 3/2023 i Zarządzenia nr 4/2023 Dyrektora Instytutu Historycznego Uniwersytetu Szczecińskiego z dnia 23 marca 2023 r. powołany został Zespół ds. Projektów Badawczych w składzie: dr Paweł Migdański – przewodniczący, dr hab. Grzegorz Kiarszys, prof. US, dr Krystian Szudarek oraz Zespół ds. III Kryterium Ewaluacji – wpływ działalności naukowej na funkcjonowanie społeczeństwa i gospodarki w składzie: dr hab. Pierre Frédéric Weber, prof. US – przewodniczący, dr hab. Grzegorz Kiarszys, prof. US, dr Krystian Szudarek.

W roku 2023 jedyną zmianą w składzie osobowym Instytutu Historycznego US było zatrudnienie na stanowisku asystenta badawczego mgr. (obecnie doktora) Stanisława Boridzenki. Krok ten był elementem realizacji jednego z celów Strategii Rozwoju Instytutu Historycznego, tj. zatrudnienia młodych badaczy. Ogłaszanie konkursów na stanowiska badawczo-dydaktyczne nie jest możliwe ze względu na brak pensum dydaktycznego dla nowych etatów.

Na koniec roku 2023 w Instytucie Historycznym było zatrudnionych 43 pracowników badawczo-dydaktycznych wykazujących publikacje w dyscyplinie historia oraz w nieewaluowanej w Uniwersytecie Szczecińskim dyscyplinie archeologia.

Należy również dodać, że w roku akademickim 2022/2023 w Instytucie Historycznym US na rocznym stypendium Fundacji Fulbrighta przebywał amerykański badacz dr Steven D. Reece, którego opiekunem naukowym był dr hab. Radosław Ptaszyński, prof. US.

CEL I: Sprawność funkcjonowania: organizacja badań

Pracownicy Instytutu Historycznego w roku 2023 prowadzili badania w ramach projektów indywidualnych i projektów realizowanych w zespołach badawczych. Zespoły badawcze zostały powołane w Instytucie Historycznym w roku 2021. W okresie sprawozdawczym funkcjonowało w Instytucie Historycznym jedenaście tego typu jednostek, w skład których wchodziło zarówno historycy, jak i archeolodzy skupieni w Katedrze Archeologii IH US:

- [1.] Zespół Badań i Analiz Wschodnich – kierownik prof. dr hab. Ryszard Tomczyk
- [2.] Zespół Badań nad Dawną Kartografią – kierownik dr hab. Radosław Skrycki, prof. US
- [3.] Zespół Badań nad Dziejami Odry i Nadodrza – kierownik prof. dr hab. Adam Makowski
- [4.] Zespół Badań nad Dziejami Pomorza – kierownik dr Paweł Migdański
- [5.] Zespół Badań nad Pamięcią Społeczną – kierownik dr hab. Piotr Briks, prof. US

[6.] Zespół Badań nad Pismem i Symbolami w Średniowiecznym i Wczesnonowożytnej Europie – kierownik dr hab. Paweł Gut, prof. US

[7.] Zespół Badań nad Wojną i Wojskowością – kierownik dr hab. Renata Gałaj-Dempniak, prof. US

[8.] Zespół Badań Transregionalnych – kierownik prof. dr hab. Jörg Hackmann

[9.] Zespół Badawczy Biografistyki Historycznej – kierownik prof. dr hab. Adam Wątor

[10.] Zespół Badawczy Dyplomacja i Stosunki Międzynarodowe – kierownik dr hab. Anna Szczepańska-Dudziak, prof. US

[11.] Zespół Badawczy Historii Idei i Ruchów Politycznych – kierownik prof. dr hab. Tomasz Sikorski

W ramach Zespół Badań nad Dziejami Pomorza w roku 2023 nadal funkcjonowała powołana Zarządzeniem nr 3/2022 Dyrektora Instytutu Historycznego z dnia 10 czerwca 2022 r. Pracownia interdyscyplinarnych badań nad chrztem Pomorza i jego dziedzictwem historyczno-kulturowym na czele z dr. Pawłem Migdalskim realizująca projekt „Chrzest Pomorza w dziejach Polski i Europy: jubileusz 900-lecia”. Realizacja projektu w oparciu o fundusze przekazane przez Ministra Edukacji i Nauki na mocy decyzji nr 4/WFSN/2022 z dnia 29 marca 2022 r. zakończyła się jesienią 2023 r., a wyniki badań zostały przedstawione w sprawozdaniu merytorycznym przekazanym do Działu Nauki i Projektów Naukowych.

W ramach zespołów badawczych kontynuowane były podjęte wcześniej projekty naukowe, które zostały omówione w sprawozdaniu z realizacji Strategii Rozwoju Instytutu Historycznego w roku 2021. Warto podkreślić, iż współpraca pracowników w ramach zespołów zaowocowała aplikowaniem o środki zewnętrzne na finansowanie badań naukowych [zobacz s. 8].

W ten sposób osiągnięty został cel jaki przyświecał powołaniu zespołów badawczych zawarty w Strategii Rozwoju Instytutu Historycznego w latach 2021–2024.

Należy również dodać, że 23 stycznia 2023 r., w obecności Prorektora ds. Nauki prof. dr. hab. Andrzeja Skrendy została powołana Międzyinstytutowa Pracownia Badań Archeogenetycznych we współpracy Instytutu Historycznego US i Instytutu Biologii US.

Utworzenie Pracowni jest pierwszym krokiem do powstania rozszerzonej formuły jednostki badawczej, której działalność skupiać się będzie na bioarcheologii oraz stworzy zaplecze do kształcenia studentów na kierunku archeologia i biologiczne podstawy kryminalistyki. Na czele pracowni stanęła dr hab. Marianna Soroka, prof. US, kierowniczką

Katedry Genetyki i Genomiki w Instytucie Biologii US, a w skład zespołu weszły dr Katarzyna Ślusarska (Katedra Archeologii IH US), dr Katarzyna Harabasz (Katedra Archeologii IH US), mgr Barbara Wąsowicz (Instytut Biologii US).

Cel II: Silny ośrodek naukowy - finansowanie badań i przygotowania do ewaluacji

Na decyzje dotyczące zasad finansowania badań decydujący wpływ miał jeden z kluczowych punktów w Strategii Instytutu Historycznego, tj. dążenie do uzyskania przez dyscyplinę historia jak najwyższej kategorii w ewaluacji działalności naukowej w latach 2017–2021 oraz w kolejnym okresie ewaluacyjnym, który rozpoczął się w roku 2022. W zakresie finansowania badań została przyjęta (po uzyskaniu pozytywnej opinii Rady Naukowej IH) zasada indywidualnego aplikowania o środki, z powiązaniem ponoszonych kosztów z efektami publikacyjnymi. Była to kontynuacja rozwiązania przyjętego i stosowanego w roku 2021 i 2022. Przynosi on oczekiwane rezultaty i jest pochodną zróżnicowanej kosztochłonności kwerend, która wynika z realizowanych tematów badawczych, które wymagają niekiedy znacznych nakładów finansowych związanych z podróżami zagranicznymi. W roku 2023 r. pracownicy Instytutu Historycznego odbyli 112 takich wyjazdów. Ich celem były kwerendy archiwalne i biblioteczne, udział w projektach i konferencjach naukowych, głównie w Niemczech, ale także Stanach Zjednoczonych, Wielkiej Brytanii, Francji, Izraelu, czy Szwecji.

Pierwszy etap prac nad zdiagnozowaniem potrzeb finansowych pracowników związanych z prowadzeniem badań oraz działalnością publikacyjną w okresie sprawozdawczym został przeprowadzony w lutym-marcu 2023 r. Ze względu na wydłużający się okres oczekiwania na decyzję dotyczącą wysokości subwencji Instytutu Historycznego, w czerwcu została podjęta decyzja o przyznaniu pracownikom I transzy środków na badania w ramach obowiązującego prowizorium budżetowego. O II transzę pracownicy mogli aplikować w listopadzie, po podjęciu przez Kolegium Rektorskie decyzji o wysokości subwencji Instytutu Historycznego na rok 2023. Do czerwca, na bieżąco, w trybie indywidualnym były rozpatrywane podania o dodatkowe finanse na pilne kwerendy biblioteczne i archiwalne oraz tłumaczenia artykułów na języki obce. Podobnie jak w ubiegłych latach o finansowanie badań z subwencji Instytutu Historycznego wnioskowali również doktoranci z dyscypliny historia w Szkole Doktorskiej US, którzy nie otrzymali wystarczającego funduszy w ramach grantów przyznawanych przez Dyrektora Szkoły Doktorskiej US.

Zasady finansowania badań w Instytucie Historycznym w roku 2023 były tożsame do obowiązujących w latach 2021-2022. Zostały zawarte w zaopiniowanym pozytywnie przez

Radę Naukową Instytutu Historycznego US (Uchwała nr 7/2023 Rady Naukowej Instytutu Historycznego z dnia 13 kwietnia 2023 r.) Zarządzeniu nr 9/2023 Dyrektora Instytutu Historycznego US z dnia 13 kwietnia 2023 r. w sprawie zasad przeznaczania środków na działalność badawczą w 2023 roku. Pierwszeństwo w finansowaniu uzyskały te badania, które miały zaowocować monografiami jedno autorskimi o wartości co najmniej 120 punktów publikowanymi w wydawnictwach ujętych w komunikacie MEiN z dnia 22 lipca 2021 r. (Komunikat w sprawie wykazu wydawnictw publikujących recenzowane monografie naukowe), redakcje monografii i rozdziały w monografiach opublikowanych w wydawnictwach z II poziomu wyszczególnionych w powyższym komunikacie oraz artykuły naukowe o wartości co najmniej 70 punktów w czasopismach ujętych w komunikacie MEiN z dnia 21 grudnia 2021 r. (Komunikat o zmianie i sprostowaniu komunikatu w sprawie wykazu czasopism naukowych i recenzowanych materiałów z konferencji międzynarodowych lub opublikowane w czasopismach ujętych w referencyjnych bazach danych wymienionych w art. 324 ust. 2a Ustawy z dnia 3 lipca 2018 r. – Przepisy wprowadzające ustawę Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce).

Pod względem przygotowań do kolejnej ewaluacji kierunek działań w roku 2023 wytyczyło Zarządzenie nr 52/2022 Rektora Uniwersytetu Szczecińskiego z dnia 4 maja 2022 r. w sprawie indywidualnego planu rozwoju pracownika i planu rozwoju dyscypliny naukowej, które wprowadziło również obowiązek przygotowywania corocznego sprawozdania z realizacji planu rozwoju dyscypliny w trzech obszarach: plan wydawniczy dyscypliny, harmonogram składania projektów naukowych, projekty opisów wpływu w ramach trzeciego kryterium ewaluacji. W wyżej wymienionych dokumentach pracownicy zadeklarowali publikacje i aplikowanie o granty, które z punktu widzenia obowiązujących w latach 2017-2021 zasad ewaluacji działalności naukowej pozwalają optymistycznie patrzeć w przyszłość i spodziewać się kategorii naukowej A za okres 2022-2025. Zagrożenie w realizacji tych ambitnych planów należy upatrywać w zmieniającej się zbyt często punktacji czasopism naukowych, co utrudnia formułowanie dalekowzrocznych planów publikacyjnych oraz brak decyzji ministerialnych w sprawie zasad, według których będzie przeprowadzana kolejna ewaluacja działalności naukowej.

W zakresie I kryterium ewaluacji rok 2023 upłynął na kontynuowaniu kwerend i przygotowywaniu wysoko punktowanych artykułów naukowych oraz jednoautorskich monografii. W okresie sprawozdawczym ukazało się: 7 monografii, 7 artykułów za 140

punktów, 11 artykułów za 100 punktów, 2 artykuły za 75 punktów w monografiach wieloautorskich z drugiego poziomu oraz 13 artykułów za 70 punktów. Dane te nie są pełne, gdyż część czasopism ukazuje się z opóźnieniem i informacje na temat kolejnych wysoko punktowanych artykułów pojawią się dopiero w pierwszych miesiącach roku 2024.

Warto również podkreślić doskonałe wyniki publikacyjne wąskiego grona pracowników Katedry Archeologii, którzy w roku 2023 opublikowali m.in. dwa artykuły za 200 punktów, co wraz z informacją o awansie naukowym na stopień doktora habilitowanego Marcina Szydłowskiego pozwala przypuszczać, iż dyscyplina spełni kryteria dyscyplin ewaluowanych w Uniwersytecie Szczecińskim i w latach 2026-2029 będzie podlegała ministerialnej ocenie.

W celu zapewnienia optymalnych warunków do finalizacji badań i przygotowania publikacji ważnych z punktu widzenia ewaluacji wdrożony został system urlopów naukowych. Do końca września 2023 r. na urlopie naukowym przebywał prof. dr hab. Radosław Gaziński, natomiast od 1 października 2023 r. urlop naukowy rozpoczęli prof. dr hab. Danuta Okoń, prof. dr hab. Henryk Walczak, dr hab. Radosław Skrycki, prof. US oraz dr hab. Anna-Szczepańska-Dudziak, prof. US.

W roku 2023 znacząco poprawiła się sytuacja dyscypliny historia w zakresie II kryterium ewaluacji. Oprócz uzyskanego w roku 2022 grantu Narodowego Programu Rozwoju Humanistyki (kierownik projektu: dr hab. Radosław Skrycki, prof. US, okres realizacji: 2022–2025, budżet: 750 000 PLN, projekt realizowany w ramach Zespołu Badań nad Dawną Kartografią IH US) w okresie sprawozdawczym Instytut Historyczny może wykazać się kolejnymi, mianowicie:

- realizowanym od czerwca międzynarodowym grantem z konkursu Horizon Europe 2022 (HORIZON-CL2-2022-HERITAGE01-03: The role of perceptions, formed by traditions, values and beliefs, in shaping European societies and politics in the 21st century) pt.: „United in Narrative Diversity? Cultural (Ex)Change and Mutual Perceptions in Eastern and Western Europe at the threshold of the digital age” (Zjednoczeni w wielorodności narracyjnej? Przemiany kulturowe i wzajemne percepcje w Europie Wschodniej i Zachodniej u progu ery cyfrowej). Projekt realizowany do 31 maja 2026 r., lider: Uniwersytet Aix-en-Provence/Marsylia. W skład konsorcjum badawczego składającego się czternastu jednostek naukowych wchodzi Uniwersytet Szczeciński, gdzie za projekt odpowiada dr hab. Pierre-Frédéric Weber, prof. US (budżet Uniwersytetu Szczecińskiego 41 915 EUR/ ok. 181 000 zł.),

- kolejnym grantem Narodowego Programu Rozwoju Humanistyki, tym razem z konkursu FUNDAMENTY 13 pt. „Rzeczpospolita Obojga Narodów z perspektywy księstw pomorskich”, przyznany na lata 2024–2028 (kierownik dr hab. Paweł Gut prof. US, grant złożony i realizowany w ramach Zespołu Badań nad Pismem i Symbolami w Średniowiecznym i Wczesnonowożytnej Europie, budżet 627 739 zł.) oraz dwoma grantami Narodowego Centrum Nauki z konkursu MINIATURA 7: dr. Stanisława Boridzenki („Studia nad rozwojem zbiorowej samoidentyfikacji mieszkańców pogranicza polsko-rosyjskiego (1918-1956) – kwerenda naukowa w Londynie”) i dr. Pawła Migdalskiego („Leon Koczy (1900–1981) jako badacz wczesnośredniowiecznego Pomorza Zachodniego oraz relacji słowiańsko-skandynawskich – kwerenda”) na łączną kwotę 89 151 zł.

Oprócz tego w procesie odwoławczym znajdują się jeszcze trzy projekty złożone w 2023 r. przez pracowników Instytutu Historycznego w konkursie DZIEDZICTWO NARODOWE Narodowego Programu Rozwoju Humanistyki w ramach działalności: Zespołu Badań i Analiz Wschodnich, Zespołu Badań nad Dziejami Pomorza oraz Zespołu Badań na Wojnę i Wojskowością.

Aplikujących w ww. granty wspierał instytutowy Zespół ds. Projektów Badawczych.

Oprócz tego w roku 2023 pracownicy pozyskali dodatkowe środki na badania z kilku funduszy stypendialnych polskich i zagranicznych. Dr Paweł Migdalski otrzymał stypendium z Fundacji z Brzezia Lanckorońskich natomiast dr Stanisław Boridzenko trzy stypendia przyznane przez International Visegrad Fund (Międzynarodowy Fundusz Wyszehradzki), Institut für die Wissenschaften vom Menschen w Wiedniu oraz Staatsbibliothek w Berlinie.

Potwierdzeniem znaczenia Instytutu Historycznego w ogólnopolskim środowisku historycznym są nagrody i wyróżnienia, którymi regularnie honorowani są pracownicy tej jednostki. W roku 2023 do nagrodzonych należeli:

- zespół kierowany przez dr. hab. Pawła Guta, prof. US (IH/AP Szczecin) w składzie dr hab. Agnieszka Gut, prof. US, dr hab. Rafał Simiński, dr Małgorzata Cieśluk, prof. dr hab. Edward Rymar (emerytowany pracownik IH US) oraz mgr Jerzy Grzelak (były pracownik IH US, obecnie pracownik Zamku Książąt Pomorskich w Szczecinie), który otrzymał nagrodę NOBEL ZACHODNIOPOMORSKI za rok 2022 w dziedzinie nauk humanistycznych za przetłumaczenie z języka niemieckiego, łaciny i greki na język polski oraz krytycznie i naukowe opracowanie wraz z przygotowaniem wstępu i

komentarzy historycznych trzypiętomowego dzieła: Paul Friedeborn, *Historyczny opis miasta Szczecina [z 1613 roku]* (Szczecin: Zamek Książąt Pomorskich, 2022, T. I: ss. 215; T. II: ss. 240; T. III: ss. 217),

- oraz dr Paulina Dąbrosz-Drewnowska doceniona w Konkursie Varsaviana Roku im. Hanny Szwankowskiej, edycja 2022– 2023 jako współtłumaczka i współwydawczyni publikacji pt.: „Monumenta Hofbaueriana. Acta quae ad vitam S. Clementis Hofbauer referuntur Catalogus Bibliothecae Benonitorum in Varsovia. Fasciculus septimo decimus” (Kraków: Varsoviae Provincia Varsoviensis Congregationis Sanctissimi Redemptoris, Wydawnictwo „HOMO DEI” 2022).

W roku 2023 toczyły się również prace związane z III kryterium ewaluacji. Prowadził je instytutowy zespół ds. III ewaluacji, który zarchiwizował opisy wpływu zgłoszone do ewaluacji za lata 2017-2021 w dyscyplinie historia we wszystkich ośrodków naukowych w Polsce i poddał je analizie, monitorował aktywność publikacyjną pracowników Instytutu Historycznego US pod kątem ewentualnego wykorzystania w ramach przygotowania opisu wpływu oraz dokumentował efekty wpływu społecznego publikacji pracowników Instytutu Historycznego ze szczególnym uwzględnieniem działalności naukowej: prof. dr. hab. J. Hackmanna, prof. dr. hab. H. Walczaka, dr. hab. P.-F. Webera, prof. US oraz dr. hab. G. Kiarszysa, prof. US.

Pozycję Instytutu Historycznego budują także powiązane z nim czasopisma naukowe, których redaktorami naczelnymi są prof. dr hab. Adam Makowski – „Studia Maritima”, dr hab. Dariusz Chojecki, prof. US – „Przeszłość Demograficzna Polski – Poland’s Demographic Past”, dr hab. Radosław Skrycki, prof. US – „Przegląd Zachodniopomorski” oraz prof. dr hab. Adam Wątor – „Polish Biographical Studies”.

Cel III: Oddziaływanie na otoczenie

Realizacja kolejnego celu Strategii Rozwoju Instytutu Historycznego, czyli oddziaływania na otoczenie przebiegała w roku 2023 wielotorowo. Wymagały tego oczekiwane efekty, czyli upowszechnienie wyników badań pracowników, a poprzez to umocnienie pozycji Instytutu Historycznego jako **I. ośrodka debaty naukowej**, **II. miejsca prowadzenia ważnych i interesujących badań naukowych, których wyniki cieszą się szerokim rezonansem społecznym**, a także **III. ośrodka dydaktycznego**, kształcącego na wysokim poziomie w ramach różnorodnej oferty humanistycznych kierunków studiów.

Ad. I Instytut Historyczny jako ośrodek debaty naukowej

W roku 2023 kontynuowane były w Instytucie Historycznym inicjatywy mające znaczący wpływ na rozwój debaty naukowej w wymiarze wewnętrznym (zebrania naukowe pracowników, Forum Doktorantów Instytutu Historycznego), jak i zewnętrznym (ogólnopolskie i międzynarodowe konferencje naukowe, cykl wykładów i warsztatów gościnnych, a także ogólnopolskie Seminarium Naukowe im. Prof. Edwarda Włodarczyka).

1. zebrania naukowe pracowników Instytutu Historycznego stanowią forum dyskusji i prezentacji wyników badań oraz realizowanych projektów. W roku 2023 odbyły się 3 tego typu spotkania:

- 22 marca 2023 r. z udziałem prof. dr. hab. Henryka Walczaka, wystąpienie pt.: *Specyfika edycji źródeł dotyczących dyplomacji międzywojennej na podstawie pamiętników Alfreda Wysockiego i zbioru dokumentów do historii stosunków polsko-rumuńskich,*
- 31 maja 2023 z udziałem dr. Stevena D. Reece'a, stypendysty Fulbright Poland w IH US, wystąpienia pt.: „Projekt Fulbrighta – badania oraz nauczania: co zrobiłem do tej pory oraz jakie są wstępne wyniki i zalecenia mojego projektu”.
- 30 listopada 2023 r. z udziałem dr hab. Barbary Ochendowskiej-Grzelak, wystąpienia pt.: *Z wizytą "w gabinetach starożytności słowiańskich". Podróże Polaków na Rugię w XIX i XX wieku (do 1939 r.).*

2. Forum Doktorantów Instytutu Historycznego pod patronatem Rady Naukowej Instytutu Historycznego, to wydarzenie dedykowane doktorantom ze Szkoły Doktorskiej US. Organizacją kolejnych jego edycji zajmuje się zespół w składzie: dr hab. Dariusz Chojecki, prof. US, dr hab. Agnieszka Gut, prof. US, dr hab. Eryk Krasucki, prof. US, dr hab. Radosław Ptaszyński, prof. US, dr hab. Agnieszka Szudarek, prof. US.

W roku 2023 IV Forum odbyło się w formie zdalnej 4 lutego. Za organizację wydarzenia odpowiadał dr hab. Dariusz Chojecki, prof. US.

3. wykłady i warsztaty gościnne polskich i zagranicznych historyków i archeologów, koordynator dr hab. Pierre-Frédéric Weber, prof. US, wicedyrektor Instytutu Historycznego. Cykl zapoczątkowany został pod koniec 2021 r. W formie usystematyzowanej zafunkcjonował od drugiej połowy 2022 r. W roku 2023 w Instytucie Historycznym gościli:

- 12 stycznia 2023 r. dr Joachim Stephan z UAM w Poznaniu

- 25 stycznia 2023 mgr Klaudia Rogowska z Uniwersytetu Warszawskiego – warsztaty dla studentów (inicjatywa dr Pauliny Dąbrosz-Drewnowskiej)
 - 26 stycznia 2023 r. prof. Jie-Hyun Lim z Uniwersytet Sogang w Seulu
 - 29 marca 2023 r. prof. José María Faraldo Jarillo z Universidad Complutense w Madrycie
 - 26 kwietnia 2023 r. JE Ambasador Australii w Polsce Lloyd Brodrick (inicjatywa prof. dr hab. Adama Makowskiego)
 - 27 kwietnia 2023 dr Magdalena Sacha z Uniwersytetu Gdańskiego
 - 11 maja 2023 prof. Khatuna Diasamidze z Państwowego Uniwersytetu im. Szoty Rustawelego w Batumi
 - 16 maja 2023 prof. Markijan Malski, Dziekan Wydziału Stosunków Międzynarodowych Lwowskiego Uniwersytetu Narodowego im. Ivana Franki, były Ambasadora Ukrainy w Polsce (2010–2014)
 - 22 czerwca 2023 dr Joanna Rennwanz z Instytutu Archeologii i Etnologii PAN – Ośrodek Studiów Pradziejowych i Średniowiecznych w Poznaniu
 - 13 października 2023 prof. Stanisław Rosik z Uniwersytetu Wrocławskiego
 - 16 października 2023 r. prof. Hieronim Grała z Uniwersytetu Warszawskiego
 - 3 grudnia 2023 r. były ambasador Niemiec w Polsce Rolf Nickel oraz politolożka i germanistka Julita Miłosz-Augustowska (debata w języku angielskim, moderator dr hab. Pierre-Frédéric Weber, prof. US; współorganizator Fundacja Konrada Adenauera w Polsce).
4. ogólnopolskie i międzynarodowe konferencje naukowe współorganizowane przez poszczególnych badaczy lub zespoły badawcze działające w Instytucie Historycznym. Partnerami w tych wydarzeniach były inne ośrodki naukowe i instytucje kultury, co sprzyjało umacnianiu pozycji Instytutu Historycznego jako ważnego miejsca debaty naukowej w polskim środowisku historycznym oraz na polsko-niemieckim pograniczu. W tym zakresie podkreślenia wymaga widoczna także w roku 2023 współpraca Instytutu Historycznego z Międzynarodowym Ośrodkiem Badań Interdyscyplinarnych US w Kulicach oraz zacieśnienie współpracy z Zamkiem Książąt Pomorskich w Szczecinie.

W roku 2023 Instytut Historyczny zorganizował lub współorganizował takie konferencje jak:

- *Archeologiczna Sesja Sprawozdawcza*, Katedra Archeologii IH US, 25-26 stycznia 2023 r.
 - *Z dziejów Szczecina. Sesja z okazji 780-lecia lokacji miasta na prawie magdeburskim*, 2 kwietnia 2023 r. Zamek Książąt Pomorskich w Szczecinie - koordynator dr hab. Paweł Gut, prof. US
 - *Brzemię korony, Monarchia w dziejach człowieka*, 21-22 kwietnia 2023 r., ogólnopolska sesja studencko-doktorancka zorganizowana przez Koło Naukowe Młodych Historyków działające w Instytucie Historycznym US pod opieką dr. hab. Radosława Skryckiego, prof. US
 - *Pierwsza Konferencja Sprawozdawcza projektu Chrzest Pomorza w dziejach Polski i Europy. Jubileusz 900-lecia*, 13 października 2023 r., Pracownia interdyscyplinarnych badań nad chrztem Pomorza i jego dziedzictwem historyczno-kulturowym, Cedynia – koordynatorzy dr Paweł Migdalski i dr hab. Marcin Majewski, prof. US
 - *XXIV Sesja Pomoroznawcza*, Katedra Archeologii IH US, 16-17 listopada 2023 r.
 - *Bogusław X, życie i działalność renesansowego księcia na Pomorzu i w Europie*, międzynarodowa konferencja naukowa, 23-25 listopada 2023 r. Zamek Książąt Pomorskich w Szczecinie - koordynator dr hab. Paweł Gut, prof. US.
5. Seminarium Naukowe im. Profesora Edwarda Włodarczyka to wydarzenie organizowane w ramach upamiętnienia zmarłego w 2021 roku prof. dr. hab. Edwarda Włodarczyka, pracownika Instytutu Historycznego, dyrektora tej jednostki, dziekana Wydziału Humanistycznego i Rektora Uniwersytetu Szczecińskiego w latach 2012-2020. Seminarium zaplanowane zostało jako wydarzenie cykliczne, dedykowane młodym badaczom zajmującym się historią społeczno-gospodarczą Pomorza i dziejami miast strefy Bałtyku. Pierwsze seminarium odbyło się 8 kwietnia 2022 r. w Audytorium im. prof. Edwarda Włodarczyka, w Centrum Dydaktyczno-Badawczym Nauk Przyrodniczych US, pod patronatem JM Rektora US prof. dr. hab. Waldemara Tarczyńskiego.
- W 2023 r. II Seminarium miało miejsc 14 kwietnia w Instytucie Historycznym z udziałem 9 badaczy i badaczek z Warszawy, Słupska, Szczecina i Siedlec. Organizatorem seminarium był dr hab. Dariusz Chojecki, prof. US.

Z niektórych wyżej wymienionych wydarzeń Uniwizja - telewizja Uniwersytetu Szczecińskiego przygotowała reportaże, które są dostępne na platformie YouTube, na kanale Instytutu Historycznego US.

Ad. II Wzmacnianie rezonansu społecznego wyników badań prowadzonych w Instytucie Historycznym

Oddziaływanie na otoczenie obejmowało również upowszechnianie wyników badań pracowników Instytutu Historycznego US oraz nawiązywanie współpracy z instytucjami kultury i nauki, tak w wymiarze regionalnym, jak i międzynarodowym. Kontynuowany był więc cykl programów „Nos Kleopatry i wąsy Borkowicza. Spotkania z uniwersytecką historią i archeologią w Szczecinie” oraz cykl wykładów „Terra Incognita. Spotkania z pomorską przeszłością”, a także wydawanie e-miesięcznika „Newsletter Instytutu Historycznego US”.

- Cykl programów „Nos Kleopatry i wąsy Borkowicza. Spotkania z uniwersytecką historią i archeologią w Szczecinie” realizowany jest przez Instytut Historyczny US we współpracy z portalem internetowym *wSzczecinie.pl*. Programy przygotowuje i prowadzi dr hab. Eryk Krasucki, prof. US. Publikowane są w mediach społecznościowych Instytutu Historycznego oraz Uniwersytetu Szczecińskiego. Szczególne znaczenie ma jednak upowszechnianie ich przez portal *wSzczecinie.pl*, gdyż tą drogą docierają one do znacznie większej liczby odbiorców (zazwyczaj kilku tysięcy w pierwszym tygodniu po premierze). W roku 2023 zostały nagrane 2 odcinki cyklu, w których swoje badania prezentowali prof. dr hab. Jan M. Piskorski oraz dr hab. Anna Szczepańska-Dudziak, prof. US.
- Cykl wykładów „Terra Incognita. Spotkania z pomorską przeszłością” to przedsięwzięcie zapoczątkowane w roku 2021 i realizowane we współpracy z Miejską Biblioteką Publiczną w Szczecinie, Instytutem Archeologii i Etnologii PAN i Fundacją Ścieżkami Pomorza. Z ramienia Instytutu Historycznego wydarzenie organizuje dr Paweł Migdalski w ramach działań Zespołu Badań nad Dziejami Pomorza. Wykłady odbywają się w Miejskiej Bibliotece Publicznej w Szczecinie, Filia nr 7, są transmitowane online i nagrywane, a następnie udostępniane na kanale YouTube Miejskiej Biblioteki Publicznej. W roku 2023 w ramach cyklu wykłady wygłosili: dr hab. Eryk Krasucki, prof. US, dr hab. Agnieszka Gut, prof. US, dr hab. Rafał Simiński, dr Marta Cichocka i dr Marta Chmiel-Chrzanowska.
- Newsletter Instytutu Historycznego US jest przygotowywany przez zespół dyrektorski Instytutu Historycznego. Rok 2023 był trzecim rokiem publikowania tego elektronicznego miesięcznika, w którym zawarte są informacje na temat życia naukowego Instytutu

Historycznego. Newsletter jest dystrybuowany nie tylko w Uniwersytecie Szczecińskim, ale trafia także do lokalnych urzędów i instytucji oraz do szkół w województwie zachodniopomorskim. Jego upowszechnianiem zajmuje się wicedyrektor dr hab. Pierre-Frédéric Weber, prof. US.

Poza wymienionymi wyżej, sprawdzonymi już formami oddziaływania na otoczenie zewnętrzne w okresie sprawozdawczym uruchomione zostały trzy nowe. W ramach wydarzeń towarzyszących Ińskiemu Latu Filmowemu, w połowie sierpnia 2023 r. zainaugurowany został nowy cykl dyskusji wokół publikacji pod nazwą „Pomeranika”, którego współorganizatorem był Instytut Historyczny (inicjatywa dr. hab. Radosława Skryckiego, prof. US). W sierpniu i we wrześniu wyniki badań prowadzonych w związku z projektem „Chrzest Pomorza w dziejach Polski i Europy: jubileusz 900-lecia” były upowszechniane podczas wykładów otwartych wygłaszanych przez dr. Pawła Migdalskiego w ramach XIV Letniego Festiwalu Wędrownego „Na Gotyckim Szlaku”. Cykl zakończył się 10 września 2023 r. prelekcją pt.: „Pomorze na szlaku do cywilizacji europejskiej w 900-lecie Chrztu Pomorza” wygłoszoną w Sali Anny Jagiellonki na Zamku Książąt Pomorskich. Natomiast 7 listopada 2023 r. została zainaugurowana współpraca Instytutu Historycznego US z Zachodniopomorskim Centrum Doskonalenia Nauczycieli, która dotyczy realizacji cyklu pt.: „Spotkania z książką biograficzną”, który prowadzi przedstawicielka ZCDN dr Katarzyna Rembacka, zaś w roli ekspertów występują pracownicy Instytutu Historycznego.

W wymiarze międzynarodowym natomiast należy zwrócić uwagę na kilka ważnych wydarzeń mających miejsce w roku 2023 r. Pierwszym z nich było przyjęcie Instytutu Historycznego US do prestiżowej sieci dwudziestu ośrodków badawczych zrzeszonych wokół Centre for Geopolitics Uniwersytetu Cambridge, która zajmuje się interdyscyplinarnymi badaniami nad zagadnieniami geopolitycznymi dotyczącymi strefy Bałtyku – Baltic Geopolitics Network. Nawiązanie współpracy było wynikiem kontaktów naukowych z Centre for Geopolitics Uniwersytetu Cambridge prof. dr. hab. Jörga Hackmanna oraz dr. hab. Pierre`a-Frédérika Webera. Natomiast w połowie roku, w prestiżowym wydawnictwie Brill Publishing wznowiona została seria pt.: „On the Boundary of Two Worlds”. Do grona odpowiadających za nią naukowców weszli dwaj pracownicy Instytutu Historycznego. Członkiem komitetu redakcyjnego został prof. dr hab. Jörg Hackmann, a do komitetu naukowego dołączył dr hab. Pierre-Frédéric Weber, prof. US. Nad rozwijaniem kontaktów międzynarodowych pracuje również Katedra Archeologii IH US. Letnie prace wykopaliskowe w Żelewie prowadzone były

we współpracy z California State Polytechnic University, Humboldt (Cal Poly Humboldt), w ramach szkoły letniej Field School of Mortuary Archaeology Fundacji Slavia (koordynatorka dr Katarzyna Ślusarska).

Wszystkie wyżej wymienione inicjatywy wpisują się w Strategię Rozwoju Instytutu Historycznego US budując jego markę i wzmacniając rezonans wyników prowadzonych badań. Upowszechniane są również za pośrednictwem mediów społecznościowych na profilach Instytutu Historycznego na YouTube, Facebooku, Instagramie, a od połowy 2023 r. także na TikToku.

Ad. III Instytut Historyczny jako ośrodek dydaktyczny

Instytut Historyczny to nie tylko ośrodek naukowy, ale także miejsce kształcenia studentów na kierunkach: archeologia, historia, stosunki międzynarodowe, media i cywilizacja, studia nad wojną i wojskowością oraz menedżer dziedzictwa kulturowego. W roku 2023 zaszły zmiany w ofercie kształcenia realizowanej w Instytucie Historycznym. Najważniejszą z nich było uzyskanie zgody na uruchomienie anglojęzycznych kierunków studiów: na pierwszym stopniu Baltic Region Studies, a na drugim stopniu Borders and Boundaries Studies. Podjęta została również decyzja o wstrzymaniu w roku 2024 rekrutacji na kierunek studia nad wojną i wojskowością.

Zgodnie z podkreślaną w Strategii Rozwoju Instytutu Historycznego US jednością nauki i kształcenia, wysoki poziom badań prowadzonych w Instytucie Historycznym ma wpływ na jego pozycję jako jednostki dydaktycznej. Upowszechnienie w świadomości społecznej ostatnich osiągnięć Instytutu Historycznego (kategoria naukowa „A+” dla dyscypliny historia oraz 7. miejsce historii jako kierunku studiów w rankingu Perspektywy 2023 wśród 24 publicznych uczelni) wymaga czasu, ale także specjalnych działań.

W tym celu w Strategii Rozwoju Instytutu Historycznego położony został duży nacisk na współpracę ze szkołami. Zajmuje się tym powołany w 2021 r. Zespół ds. Współpracy ze Szkołami kierowany przez dr hab. Małgorzatę Machałek, prof. US. Zespół w roku 2023 r. kontynuował swoją działalność skupiając się na organizacji cieszącego się rosnącym zainteresowaniem uczniów i nauczycieli wydarzenia pt.: „Instytut Historyczny zaprasza ... Spotkania z historią dla uczniów szkół ponadpodstawowych”. W roku 2023 odbyły się IV i V edycja tego wydarzenia. Każda z nich obejmowała wykłady oraz warsztaty dla uczniów. IV edycja miała miejsce 24 marca 2023 r. Wykład wygłosił dr Tomasz Ślepowroński, natomiast warsztaty przygotowali dr hab. Renata Gałaj-Dempniak, prof. US, dr hab. Małgorzata

Machałek, prof. US, prof. dr hab. Tomasz Sikorski, dr Katarzyna Ślusarska i mgr Barbara Wąsowicz (Instytut Biologii IH US) oraz dr hab. Paweł Gut, prof. US i dr hab. Radosław Skrycki, prof. US, w których wzięło udział ok. 200 uczniów i uczennic ze szkół ponadpodstawowych Szczecina i województwa zachodniopomorskiego. V odsłona cyklu odbyła się 24 listopada 2023 r. Wykłady wygłosili dr hab. Grzegorz Kiarszys, prof. US oraz dr hab. Agnieszka Szudarek, prof. US, a warsztaty poprowadzili prof. dr hab. Henryk Walczak, dr hab. Małgorzata Machałek, prof. US, dr hab. Eryk Krasucki, prof. US, dr Marta Cichocka, a także pierwszy raz Studenckie Koło Archeologiczne Old Skull. Obie edycje wydarzenia zorganizowała dr hab. Małgorzata Machałek, prof. US. O ich wysokim poziomie i bardzo dobrym odbiorze świadczy znaczący wzrost frekwencji odnotowany już w roku 2022.

W ramach promocji rekrutacji w roku 2023 przeprowadzony został także cykl spotkań z młodzieżą w szkołach ponadpodstawowych Szczecina i województwa, których celem było zachęcenie uczniów do studiów na kierunku archeologia. Spotkania zainicjowało i przeprowadziło Studenckie Koło Archeologiczne Old Skull przy wsparciu pracowników Katedry Archeologii. Można przypuszczać, że bardzo dobra rekrutacja na kierunek archeologia w roku 2023 była – przynajmniej w pewnym zakresie – pokłosiem prowadzonej akcji.

Kierunki realizowane w Instytucie Historycznym promowane były także 27 maja 2023 r. podczas Święta Uniwersytetu Szczecińskiego. W przygotowanie stoiska w Alei Kwiatowej w Szczecinie zaangażowało się Koło Naukowe Młodych Historyków oraz Studenckie Koło Archeologiczne Old Skull.

Maturzystom dedykowane były natomiast wydarzenia organizowane w ramach Dnia Otwartego Uniwersytetu Szczecińskiego, który w roku 2023 miał miejsce 12 grudnia. Prezentowane były kierunki studiów, w tym także nowe kierunki anglojęzyczne, a pracownicy zaprosili uczniów na cieszące się zainteresowaniem wykłady i warsztaty.

Zgodnie z programem zawartym w Strategii Rozwoju Instytutu Historycznego US, w roku 2023 kontynuowane były działania wspierające rozwój naukowy studentów i ich działalność w kołach naukowych. W kwietniu miała miejsce wspomniana wyżej ogólnopolska studencko-doktorancka konferencja naukowa zorganizowana przez Koło Naukowe Młodych Historyków, z subwencji IH dofinansowany został kolejny numer studenckiego czasopisma naukowego „Scriptor”, a na początku roku akademickiego 2023/2024 odbył studencki objazd naukowy, który od strony organizacyjnej i merytorycznej przygotował dr Tomasz Ślepowroński, podobnie jak wyjazd naukowo-dydaktyczny dla studentów specjalności

muzealnictwo. Podobny wyjazd przygotowała dla studentów dr hab. Małgorzata Machałek, prof. US. Pod jej opieką 21 grudnia 2023 r. odbyło się także wigilijne spotkanie wykładowe zorganizowane przez studentów kierunku historia.

Pracownicy Instytutu Historycznego, podobnie jak w latach ubiegłych regularnie prowadzą zajęcia w szczecińskich instytucjach kultury i nauki w zakresie problematyki zawartej w sylabusach przedmiotów. Wszystkie te inicjatywy mają wpływ na jakość kształcenia i umożliwiają studentom zdobywanie dodatkowej wiedzy i umiejętności. Z tych samych przesłanek (dążenie do wysokiej jakości kształcenia) zostały w roku 2023 sfinalizowane prace związane z uruchomieniem w Instytucie Historycznym pracowni komputerowej oraz wyposażeniem jednej z sal wykładowych w monitor multimedialny.

Scharakteryzowane powyżej działania podjęte w roku 2023 w ramach realizacji trzech głównych celów wskazanych w Strategii Rozwoju Instytutu Historycznego US na lata 2021-2024 (I. Sprawność funkcjonowania, II. Silny ośrodek naukowy, III. Oddziaływanie na otoczenie) przyniosły oczekiwane rezultaty. Najważniejszym z nich było uzyskanie w wyniku ewaluacji działalności naukowej w latach 2017–2021 kategorii naukowej „A+” (decyzja MEiN z dnia 21 lutego 2023 r.).

dr hab. Agnieszka Szudarek, prof. US
Dyrektorka Instytutu Historycznego Uniwersytetu Szczecińskiego

/podpisano podpisem kwalifikowanym elektronicznym/